

Boshlang'ich Sinflarda Interfaol Metodlarning Ahamiyati

Amonov Hasan Halim o'g'li

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti 3-bosqich talabasi

Tel: +99891 5970129; Email: hasanamonov916@gmail.com

ABSTRACT

Ushbu maqolada biz boshlang'ich sinflarda interfaol usullarning ahamiyatini ko'rib chiqamiz, ular o'quvchilarning shakllanish davrida yaxlit o'sishi va akademik muvaffaqiyatiga qanday hissa qo'shishini o'rganamiz.

ARTICLE INFO

Received: 11th February 2024

Accepted: 28th March 2024

KEY WORDS:

boshlang'ich sinflar, interfaol metodlar, tanqidiy fikrlash, an'anaviy usullar, samarali o'qitish.

Аннотация: В этой статье мы рассматриваем важность интерактивных методов в начальных классах, как они способствуют целостному росту и академическим успехам учащихся в период становления.

Ключевые слова: начальные классы, интерактивные методы, критическое мышление, традиционные методы, эффективное обучение.

Abstract: In this article, we examine the importance of interactive methods in elementary classrooms, how they contribute to the holistic growth and academic success of students in the formative period.

Key words: primary classes, interactive methods, critical thinking, traditional methods, effective teaching.

Kirish

Ta'lim sohasida boshlang'ich sinflarda interfaol usullarni joriy etish o'qitishda transformativ yondashuv sifatida e'tirof etilgan. O'quvchilarning faolligi, ishtiroki va amaliy faoliyati bilan ajralib turadigan interfaol usullar yosh o'quvchilarning ta'lim tajribasini oshirishda muhim ahamiyat kasb etishini isbotladi. An'anaviy ma'ruza uslubidagi o'qitishdan interfaol va dinamik strategiyalarga o'tish orqali o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun yanada rag'batlantiruvchi va samarali o'quv muhitini yaratishga qodir. Ushbu siljish nafaqat akademik mazmunni chuqurroq tushunishni rivojlantiradi, balki tanqidiy fikrlash, hamkorlik va ijodkorlik kabi muhim ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar Tahlili Va Tadqiqot Metodologiyasi

Bugungi kunda shiddatli rivojlanayotgan va zamonaviy texnologiyalarga asoslangan dunyoda o'qitishning an'anaviy usullari, ayniqsa, boshlang'ich sinflarda asta-sekin interfaol va qiziqarli yondashuvlar bilan almashtirilmoqda. Interfaol usullar yosh o'quvchilarni o'quv jarayoniga faol jalb etish orqali ularning bilim tajribasini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu usullar nafaqat bilimning mustahkam poydevorini yaratishga yordam beradi, balki o'quvchilar o'rtasida tanqidiy fikrlash, hamkorlik va ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Boshlang'ich sinflarda interfaol usullardan foydalanishning asosiy afzalliklaridan biri shundaki, ular o'qishni yosh o'quvchilar uchun qiziqarli qiladi. Guruhdagi bahslar, rolli o'yinlar, simulyatsiya, o'quv o'yinlari kabi interfaol tadbirlar o'quvchilarning qiziqishini uyg'otadi va ularni o'quv jarayoniga faol jalb qiladi. Bu nafaqat ularning e'tiborini saqlab qolishga yordam beradi, balki yangi

tushunchalarni o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini ham oshiradi. Bundan tashqari, interfaol usullar o'quvchilarga o'z ta'lim jarayonida faol ishtirok etish imkoniyatini beradi. Amaliy mashg'ulotlar va munozaralarda qatnashish orqali o'quvchilar nazariy bilimlarini hayotiy vaziyatlarda qo'llay oladilar, tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradilar. Hozirda ta'lim metodlarini takomillashtirish sohasidagi asosiy yo'nalishlardan biri interfaol ta'lim va tarbiya usullarini joriy qilishdan iborat. Barcha fan o'qituvchilari dars mashg'ulotlari jarayonida interfaol usullardan borgan sari kengroq foydalanmoqdalar. Interfaol usullarni qo'llash natijasida o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish, xulosalar chiqarish, o'z fikrini bayon qilish, uni asoslagan holda himoya qila bilish, sog'lom muloqot, munozara, bahs olib borish ko'nikmalari shakllanib, rivojlanib boradi.

Natijalar Va Muhokama

Bunday faol ishtirok nafaqat o'quvchilarning ma'lumotni eslab qolishini yaxshilaydi, balki muammoni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Interfaol usullarning yana bir muhim afzalligi o'quvchilar o'rtasida hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishdir. Guruh faoliyati va loyihalari o'quvchilardan umumiy maqsadlarga erishish uchun birgalikda ishlash, fikr almashish va samarali muloqot qilishni talab qiladi. Bu nafaqat ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, balki ularni jamoaviy ish va hamkorlik muhim bo'lgan kelajakdagi akademik va professional ishlarga tayyorlaydi. Bundan tashqari, interfaol usullar o'quvchilarga o'zgacha fikr yuritish va turli nuqtai nazarlarni o'rganish imkoniyatini berib, ular orasida ijodkorlik va innovatsiyalarni rag'batlantiradi. Aqliy hujum mashg'ulotlari, ijodiy yozish mashqlari, loyiha asosidagi o'quv topshiriqlari kabi mashg'ulotlar o'quvchilarning tasavvurini uyg'otadi va o'z fikrlarini ijodiy va o'ziga xos tarzda ifoda etish imkonini beradi. Interfaol mashg'ulot turlari ko'p bo'lib, ularni dars mavzusining xususiyatlari hamda ko'zda tutilgan maqsadlarga muvofiq tanlanadi va tegishli tayoorgarlik ko'riladi. Interfaol mashg'ulotda ishtirok etish uchun o'quvchilarning tayyorliklariga o'ziga xos talablar qo'yiladi, bular mashg'ulotda faol ishtirok etish uchun zarur bilimlarni o'zlashtirganlik, muloqotga tayyorlik, o'zaro hamkorlikda ishlash, mustaqil fikrlash, o'z fikrini erkin bayon qilish va himoya qila olish ko'nikmalari va boshqalardan iborat. Mashg'ulotda vaqtdan unumli foydalanish zarur shart hisoblanadi. Buning uchun zarur vositalarni to'g'ri tanlash, tayyorlash hamda mashg'ulot o'tkazuvchilar va ularning vazifalari aniq belgilangan bo'lishi lozim. Interfaol metodlar bilan an'anaviy ta'lim usullari orasida o'ziga xos farqlar mavjud bo'lib, har bir o'qituvchi bu farqlarni qiyoslashi, ularning bir-biriga nisbatan afzalliklari va kamchiliklarini darsni rejalashtirish va uni o'tkazish usullarini tanlashda to'g'ri hisobga olishi zarur. Bunda yangi bilimlarni berish, ko'nikmalarni shakllantirish, rivojlantirish, mustahkamlash, bilimlarni takrorlash, amalda qo'llash mashg'ulotlarida hamda o'quv fanining xususiyatlarini hisobga olgan holda har bir mavzu bo'yicha mashg'ulot uchun eng maqsadga muvofiq bo'lgan interfaol yoki boshqa metodlarni to'g'ri tanlash nazarda tutiladi. To'g'ri tanlangan metodlarni qo'llash mashg'ulotning qiziqarli va samarali bo'lishini ta'minlaydi. Interfaol metodlar konstruktivizm nazariyasi bilan bog'liq bo'lib, bu metodlardan amalda foydalanishda konstruktivizmning quyidagi asosiy xulosalarini hisobga olish lozim:

O'quvchi o'zi o'rganishi kerak, aks holda unga hech kim hech narsani o'rgata olmaydi;

O'qituvchi o'quvchilarga bilimlarni «kashf qilishga» yordam beradigan jarayonni tashkil qiladi;

Bilim borliqdan ko'chirilgan nusxa emas, uni odam shakllantiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, interfaol usullar boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv tajribasini oshirishda, ularga dinamik va qiziqarli o'quv muhitini taqdim etishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarni o'quv jarayoniga faol jalb etish, hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish orqali interfaol usullar XXI asr muammolariga yechim topa oladigan har tomonlama barkamol shaxslarni shakllantirishga yordam beradi. Pedagog sifatida o'quvchilarni kelajakda muvaffaqiyatga erishishlarini ta'minlash uchun boshlang'ich sinf o'quv dasturiga interfaol usullarni kiritish muhim ahamiyatga ega. Boshlang'ich sinflarda interfaol usullar juda muhim, chunki ular yosh o'quvchilarni jalb qilish, darslarni tushunishni kuchaytirish va faol ishtirok etishga yordam beradi. Bu usullarga guruh muhokamalari, amaliy mashg'ulotlar, o'quv o'yinlari, multimedia taqdimotlari va boshqalar kiradi. Interfaol usullarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar o'quvchilarning turli xil o'rganish uslublari va qiziqishlariga javob beradigan dinamik o'quv muhitini yaratishi mumkin. Bu o'rganishni qiziqarli va esda qolarli qilish bilan

birga, tanqidiy fikrlash, ko'nikmalarini rivojlantiradi. Interfaol usullar, shuningdek, ma'lumotlarni yaxshiroq eslab qolishga yordam beradi. Umuman olganda, boshlang'ich sinflarda interfaol usullardan foydalanish yosh o'quvchilar uchun boyitilgan va samarali ta'lim tajribasini yaratish uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. O'.X.Muhamedov va boshqalar. "Talimni tashkil etishda zamonaviy interfaol metodlar" -Toshkent, 2016 y.
2. T. G'offorova."Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar". "Tafakkur nashriyoti", 2011 y.
3. Muslimov, N., Usmonboeva, M., Sayfurov, D., & To'raev, A. (2015) Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Sano-standart.
4. Tolipov, O'. Q., & Roziyeva, D.I. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Fan, 2019 y.
5. Hazratqulov M., Ona tili va o'qish savodxonligi metodikasi. Darslik. –Toshkent:Innovatsiya-ZIyo, 2022 y.
6. Qosimova K., Matchonov S., G'ulomova X. va b. Ona tili o'qitish metodikasi. –T.:Noshir, 2009 y.
7. O'zbek bolalar adabiyoti antologiyasi. I-II-jildlar. To'plovchi Safo Matjon. –Toshkent, Cho'lpon, 2006 y.
8. www.ziyonet.uz